

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 40 Lei. Negyed évre — — — 10 Lei.
 Fél évre — — — 20 „ Egyes szám ára — — — 1 „
 Nyiltér soronként 5 Lei.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adóznak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Új erdélyi magyar iskolapolitikát!*

Írta: Járai István

a nagyenyedi Bethlen-kollegium igazgatója.

Régi igazság, hogy a magyar alapjában véve konzervatív természetű. Rólunk sok más népnél inkább el lehet mondani, hogy ha egyszer hozzászoktunk bizonyos lelki meghatározottsághoz, nagyon nehezen tudunk kibontakozni belőle s nehezen szánjuk rá magunkat arra, hogy ennek a lelki meghatározottságnak megfelelő intézményeinket átforgalmazzuk, vagy hogy azokat éppen elveszük. Amit egyszer megszoktunk, ahhoz annyira szeretünk ragaszkodni, hogy sokszor észre sem vesszük, hogy ebben a csökönys ragaszkodásban jövőnkre nézve talán nagy veszedelem rejlik.

Mi, romániai magyarok, uralkodó nemzetből népkisebbséggé lettünk. De vajon vannak-e közöttünk sokan — pedig nagyon sokan kellene lenniök — akik könyörtelenül egész végig elgondolták azt a gondolatsort, amely ebből a rideg valóságból következik? Hányunknak jutott eszébe, amire Hans Ottó Roth, a szászoknak egyik politikai vezetője olyan élesen rámutatott a Keleti Újság egyik közelebbi számában közölt interjújában, hogy más dolog népkisebbségnek lenni és más uralkodó nemzetnek? Mert a népkisebbségnek másképen kell kovácsolnia sorsát az életnek minden vonatkozásában mint ahogy azt az uralkodó nemzet teheti.

Az életnek minden vonatkozásában: az iskolapolitikában is!

1867-től kezdve, amikor a modern állami életet Magyarország megkezdte az államvédőszárnyai alatt és irányítása mellett belevetődöttunk abba a gondolatba, hogy a legfontosabb állam- és nemzetfenntartó elem, „a nemzet gerince“ az intelligens középosztály. Ez határozta meg egész közoktatásügyi politikánkat: az iskolák között legfontosabb volt a középiskola s konzervatív hajlamunknak megfelelően természetesen annak legrégebbi formája, a gimnázium, azután következett az egyetem s az akadémiák s csak harmad sorban a népiskola és a szakiskolák.

Hogy ez a közoktatási politika helytelen volt, nyilvánvalóvá válik mindenki előtt, aki tudja és józanon mérlegeli, mit jelent az, ha valamely államban éppen az uralkodó elem tulnyomó nagy százaléka s abból is éppen a legerősebb az állam fenntartására testileg is, lelkileg is legarravalóbb elem földmivelő nép. Nem is volt a Trianon előtti Magyarországon az intelligens középosztály az állam fenntartója, hanem inkább megfordítva: az állam tartotta fenn, mert ő tartotta el az intelligens középosztályt. Az a társadalmi réteg, amely minden falat kenyeret az államtól vár, bármilyen intelligens, nem lehet állam- és nem-

* Eme aktuális és a dolgok mélyébe való belátásról tanuskodó közleményt a Diesőszentmártonban megjelenő „Kisküküllő“ c. kitűnően szerkesztett lapból vettük át.

zetfenntartó olyan értelemben, hogy miatta elhanyagoltassanak azok a néprétegek, melyek a gazdasági termelő munkát végzik, s ennek következtében szolgáltatják az államnak azokat az anyagi eszközöket, melyek nélkül sem állam, sem nemzet egy percig sem maradhat fenn. A helyes magyar közoktatás első sorban ezeknek a produktív elemeknek szellemi szintjét kellett volna, hogy fokozza, s a vezető intelligenciát belőle kinevelje s nem egy a levegőben lógó s legnagyobb részben a mindenkori kormányhatalomtól függő intelligens középosztályt teremtenie.

A magyar közoktatásnak előbb érintett alap gondolatát mi, erdélyi magyarok is természetesen magunkkal hoztuk Romániába s ugy látszik, még eddig most is annyira benne élünk, mintha a világháború és Trianon mind csak lázas álmaink szülöttjei lettek volna. És még mindig nem vesszük észre, hogy ha ez a politika káros volt ránk akkor is, amikor uralkodó nemzet voltunk, mennyivel károsabb lehet most, amikor népkisebbség lettünk.

Arról nem is beszélve, hogy amikor népiskoláink csaknem mind a pusztulás szélén állanak, mi egyetem fölállításán törjük a fejünket, csak az jusson eszünkbe, hogy közel 30 azoknak a három magyar felekezetünk hatósága alatt álló középiskoláinknak a száma, amelyek más feladatot nem ismernek, mert mostani formájukban nem is ismerhetnek minthogy a régi recipe szerint érettségi bizonyítványt adjanak a nem egészen 2 millió romániai magyarság középiskolát tanuló ifjúságának kezébe. És ezek a középiskolák legnagyobb részben, még átforgalmított alakjukban is nem egyebek, mint a régi gimnázium.

Jó, ha legalább ilyenkor, „dimisszió“ idején eszünkbe jut, hogy százakra megy ma is azoknak a romániai magyar ifjaknak a száma, akik érettségi bizonyítvánnyal a zsebükben, az iskola bilincseit lerázva magukról, egyszerre csak az előtt a félelmetes kérdés előtt találják magukat: most mihez fogjak? Mert az iskola csak érettségi bizonyítványt adott nekik, pedig az élet, Trianon által meghatározott romániai magyar élet egyebet is követel tőlük. Arra nézve, aki a papi pályát választja, a kérdés megoldódik, de mit tegyen a többi?

A legtöbb az apától megjárt uton szeretne haladni: folytatni szeretné a tanulmányait egyetemen, akadémiákon. De hol és hogyan? Román egyetemre kevesen gondolnak, mert a román nyelvet kevesen tudják s mert még nagyon idegen nekik ez a gondolat. És ha akadna, aki ezen a nehézségeken túl van, még mindig meg kell küzdenie a közvéleménynek ellenkező felfogásával, ami egyáltalán nem könnyű feladat. Külföldi, nem magyar egyetemre menni? Ennek is akadály a nyelvtudás hiánya és a rengeteg költség. Nincs más út ezen a csapáson haladva, mint a magyar egyetemre menni? És tényleg a legtöbb ezt is teszik. Vállalják a szegénység nyomorúságait és nélkülözéseit, szüleik

rájuk áldozzák utolsó fillérjüket, esetleg megtakarított kis pénzüket is, csak hogy egyetemi diploma legyen fiaik zsebében. És mit érnek el vele? Maguknak továbbra is nyomorúságot, a romániai magyarságra nézve pedig pótolhatatlan veszteséget. Őket a kicsi, lerongyolódott Magyarország nem tarthatja el, Romániába pedig vissza nem térhetnek, vagy ha a viszonyok változtával idővel a román állam vissza is fogadná őket, itt azzal a diplomával és az államnyelv tudása nélkül meg nem élhetnek. Vagyis ránk, román imperium alatt élő magyarságra nézve örökre elvesztek.

Ennek így folytatódnia tovább, józan megfontolás után, nem szabad. Középiskoláinkat alig tudjuk egyik napról a másikra fenntartani, tanáraink éhbér mellett dolgoznak kétszer, háromszor nagyobb teherrel vállukon, mint az államiak. És ezekben a nagy nehézségekkel fenntartott iskolákban a rosszul fizetett, nyomorgó tanárok nemzedékeket nevelnek fel évről-évre, hogy azok elkallódjanak a világban s ránk nézve örökre elveszenek.

Ez tisztára öngyilkosság.

És ha ez még csak néhány évig így tart, annak szomorú következményei lehetnek. Mert a történelem logikája kérélehetetlen: akik nem a józan ész, hanem chylasztikus elmeszülemények alapján építik fel a maguk életét, azokat könyörtelenül legázolja.

Mi hát a teendő?

Mindenekelőtt szakítani kell azzal a felfogással, amely viszatartja ifjúságunkat a román egyetemektől. Meg kell tanulni románul és be kell iratkozni a román egyetemekre, mert itt maradni és Erdély szép földjén a magyarságot megtartani mindenkinek kötelessége. E nagyobb hőstet, mintha a magyar egyetemeken végignyomorgunk, számítva a magyar állam kenyerére. Talán románá lesz az az ifju, aki magyarnak született, magyar környezetben nőtt fel s magyar iskola adott neki érettségi bizonyítványt, csak azért, mert megtanulja a román nyelvet s beiratkozik valamelyik román egyetemre? Hát talán azok a román ifjak, akik magyar iskolában tanultak, magyar egyetemeken hallgatták a felsőbb tudományokat s magyar környezetben éltek, elmagyarosodtak? A nyelv és a tudomány csak eszköz, a fő az emberi szellem: színe és minősége.

Azután pedig új iskolapolitikát! Át kell szervezni középiskoláinkat, egy-kettő kivételével úgy, hogy azok ne csak elméleti tudást nyújtsanak, hanem gazdasági termelő munkára is képesítsenek, hogy aki falai közül kikerül, azonnal produktív munkához foghasson. Ez az iskolapolitika terén az egyetlen helyes út megmaradásunkra.

Ehhez azonban akarat, szervező erő és pénz kell. Ha ezeket adni nem tudjuk, beszélhetünk elméletileg a dologról, csak az elméletnél maradunk. Pénzt pedig ki adjon? A román állam? Nem ad. Magyarország? Nem adhat. A külföld? Boldog, aki ebben hiszen. Nincs más, mint mi magunk. Ehhez

pedig csak az kell, hogy egyelőre legalább egytized részben megbarátkozzunk azzal a gondolattal, hogy a szászok között van olyan nagyiparos, aki évi 150 ezer lei iskolaadót fizet.

Ha gyakorlatilag is meg nem valósítjuk a „segíts magadon s az Isten is megsegít” igazságát, menthetetlenül elveszünk.

A róm. kath. Dalegylet és a polg. isk. magántanulók kirándulása.

M. hó 11. és 12-én a kath. Dalegylet Piskivajdahunyadi kirándulása szép keretben folyt le. Fél 10 órakor indultunk. Az állomásfőnök egy külön kocsit üritett ki számunkra. A jegyvizsgáló kalauz saját kezével tüzött vadvirágot a kirándulótársaság minden egyes tagjának keblére s viszont annyi rózsát kapott, hogy a többi kalauzok megirigyelték. Piskire 10-kor érkeztünk. A plébánián csomagjainkat lerakva templomba mentünk, hol az ottani egyházközség és kántor kérésére a dalárda női kara énekelt P. Máthé Özséb orgonakísérete és vezetése mellett. Istentisztelet után a kirándulók megtekintették a telepet és a parkot. A plébánia szép kertjében volt a közös ebéd. Vajdahunyadra d. u. 3 órakor érkeztünk s P. Weldin Konstantin vezetésével megnéztük a remek lovagvárat. Este fél 10 órakor a vasgyárban az olvadó és folyó vas nyújtott tündéri látványt. Visszatérve a szállóba a vajdahunyadiak kérésére műsoros estélyt rögtönöztünk. Szinre került „Sári szentem” c. táncjelenet Ferenczi Emi, Kara Gábor és Máthé Mihály szerepében. A „pofozó masiná”-ban Nagy Gizi, Bus Berta, Richter Ottó, Riebel Károly és Máthé Mihály szerepeltek. Előadás után tánc volt reggelig. Sajnos a rossz összeköttetés miatt a gyalári vas-kőbányába nem mehettünk. Hétfőn délelőtt a vasgyárat, az öntő műhelyt, a gépházakat, a villamos darut és a remek villanytelepet néztük meg. Majd az új zárdatemplomba vonult a kirándulók csapata, hol a kararai márvány oltárok s az új templom izléses berendezése sok látnivalót nyújtott. A kettős szekrényű hangverseny-orgonát P. Konstantin mutatta be remek játékkal s az echótól a menydörgést utánzó regisztereivel. D. u. fél 6 órakor kifáradt testtel, de feledhetetlen emlékekkel jöttünk haza.

Ugyancsak kedélyes és kedves kirándulásban volt részük m. hó 22 és 23-án a róm. kath. polg. iskola magántanulóinak P. Özséb és Kajtsa Dénes marosludasdi tanító vezetésével. A keserves megpróbáltatással járó magánvizsgák kínos kálvária-járás után a vajdahunyad-retyisórai kirándulás felüditette a vizsgák caudiumi igája alatt agyongyötrött kis fiukat és lányokat. A 3 órás bumli talán még nem vitt magával oly vig csapatot mint a helybeli és marosludasdi polgáristákét!

Este 6 órakor Hunyadra érkezve bejárták a Cserna és Zalasd gyönyörű vidékeit. Másnap, a hajnal derengő fényénél mosolygott rájuk Vajdahunyad-Retyisóra bájjal teljes vadregényes tája, hol igazán „gyöngyöket szór kristály vize a zuhogó patakoknak”. . . Reggel 7 órakor már Hunyadon reggelizett a vigtársaság s örömmel várta a pillanatot, melyben a hunyadi lovagvár szentelt falai közt lehetnek. Itt a mélyen lehajló völgynek zöld ölén a nagy tettekért lelkesedő gyermeki szivhangos dobbanása volt a visszhang a vezető magyarázataira s szentelt ihlet szárnyain szállt vissza a gondolat ama hős időkre „midőn elzúgtak a kemény csaták, melyek Konstantinápoly tornyain a büszke félholdat megintgatták”. . . Innen a vasgyárba vonult a gyermekesereg. A pörköldék, a kohók etetése, a

sikló, melyen alászálltak, az elektro-mágneses daru, a folyó vas, gőzkalapács, a vaseszterga műhely stb. mind igazi tanulmányi eszközök álltak rendelkezésre a tudomány-szomjas fiatalságnak. . . Délután hazamenet a vonat rithmikus kattogása mellett az édes álom lágy ölében ringatózott a kiránduló gyermekcsapat, boldogan feledve a vizsga izgalmaival s csendesesen tovább álmódva a kirándulás kellemes emlékeit. . .

T. olvasóinkhoz!

A „Szászváros és Vidéke” 1922. év január hó elsejével a X-ik évfolyamába lépett. Tíz éve már, hogy e lap él s igyekszik a szűkös anyagi viszonyokkal megküzdve szolgálni a közönség érdekeit. A háboru kitörése óta és alatt számos lap szűnt meg s még több csak úgy tudta fennállását biztosítani, hogy az előfizetési díjakat felemelte.

A „Szászváros és Vidéke” sohasem sietett felemelni az előfizetési díjat s ha ezt tenni kénytelen volt, csak követte a társait abban, hogy biztosíthassa megjelenését.

A vidéki hetilapok előfizetési díja ma már mindenütt 40 leu. A „Szászváros és Vidéke” is kénytelen a lap-társak példáját követni és 1922. április elsejével kezdődőleg az eddig 20 leu évi előfizetési díjat 40 leura felemelni.

Munkabérek emelkedése, anyag, papíros drágulása kényszerítenek erre az elhatározásra, amelyet több lap-társunk már a tavaly keresztül vitt.

Amidőn ezt bejelentjük t. olvasóinknak, kérjük, hogy lapunkat ezután is támogatni kegyeskedjenek, módot és lehetőséget nyújtva nekünk arra, hogy azt anyagi veszteség nélkül állíthassuk elő.

Amikor a t. közönség eddigi támogatásáért ez uttal is hálás köszönetet mondunk, ígérjük, hogy főtörekvésünk ezután is az lesz, hogy a közérdekeket igazsággal és becsületesen szolgáljuk.

Szászváros, 1922. június hó.

Tisztelettel:

A „SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE”

kiadóhivatala és szerkesztősége.

1922. április elsejével lapunk előfizetési ára:

Egész évre	— —	40.—	leu
Fél évre	— —	20.—	„
Negyed évre	— —	10.—	„
Egyes szám ára	—	1.—	„

Hunyadmegyei orvosok gyűlése Déván.

Déván jun. 11-én tartotta a hunyadmegyei fiókorvos szövetség rendkívüli ülését dr. Robu Miklós vármegyei tiszti főorvos elnöklete alatt a vármegyházban. Dr. Robu Miklós a megjelent orvosokkal ismertette a m. hó 27, 28, 28 Chisinauban (Beszerábia) tartott orvoskongresszus célját és programját; egyben kérte a megjelenteket, hogy a kongresszuson 1—2 orvossal delegáljanak. Az orvoskongresszus célja volna az orvosi kamarák felállítására, amely intézmény minden orvos javára

szolgálna. Dr. Szegő, dr. Missák (Piski), dr. Szent-Iványi, dr. Solomon (Szászváros), dr. Fekete (Vulkán) és dr. Weisz (Petrozsény) orvosok hozzászólása után a gyűlés dr. Robu Miklós, vármegyei főorvost és dr. Solomon János szászvárosi orvost delegálta az orvoskongresszusra. Nevezettek m. hó 24-én utnak is indultak Chisinauba.

Wanderlip amerikai nagykövetség nyilatkozata Európa ujjaépítéséről.

A „Brassoi Lapok” írja: (Budapest, június 27.) Wanderlip, amerikai bankár, aki tudvalevőleg jelenleg Budapesten időzik, egyik napilap munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Azért jöttem Budapestre, hogy érintkezésbe lépjek gazdasági szakemberekkel és politikusokkal s tőlük Magyarország helyzetéről alapos információkat szerezzek. Budapestről Bratianu miniszterelnök meghívására csütörtökön Bukarestbe utazom.

Az európai felszínen levő kérdésekről a következőket mondotta Wanderlip:

— Azzal vádoltak meg, hogy elzárkózom az európai problémák orvoslásától. Ez nem igaz. Igaz az, hogy például ellenzem, hogy Ausztria nemzetközi kölcsönt kapjon, de azt azért teszem, mert megvagyok győződve, hogy Ausztrián minden kölcsönnél jobban segítene egy pénzügyi diktátor. Erre nézve pedig az a nézetem, hogy ha belpolitikai akadályai nem volnának, legjobb volna Ausztria részére egy külföldi pénzügyi diktátor kinevezése.

Rathenau haláláról ezeket mondotta Wanderlip:

— Rathenau halála nemcsak Németország külpolitikájára, de ezen, valamint belpolitikáján és gazdasági életén kívül, több állam gazdasági életére is nagy veszteséget jelent.

Nyári strófák.

A „siber”.

Mit csináljak, hová legyek? !
Szörnyű nagy a bánatom;
Mit, hol vegyek, avagy adjak
Pénzt szerezzek, kutatom.
Dollár, márka, frank és lira
Ezüst, arany úgy eltűnt
Szegény siber, némer-géber
Nem követhet velünk bünt.
Itt van a nyár s a láthatár
Pusztá, üres és sivár
Szegény siber siberolna
De „portéka” nincsen már.
Futok ide, futok oda
De szimatom cserben hagy
A sok üzlet, fényes üzlet
Nyár dacára mind befagy.
Mi itt a baj, mi az oka?
Siber eszem kutatja,
Amig végre reájöttem
Hol van a dolog nyitja:
Siber lett az egész világ
Siber lett ifju és vén
Eszkimó több, mint a foka
S ezért megyek tönkre én.
Hej, ma-holnap a siberek
Mint bölények, úgy kivesznek
De tétlenül ezt nem várom
S elhagyom e pályát:
Elveszem egy gazdag siber
Még gazdagabb lányát!

Jántef.

Nyomdász-tanonc
azonnali belépéssel felvétetik.

NAPI HIREK.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Az erdélyi református egyházkerület e hó 15-én tartja egyházkerületi közgyűlését. A tárgysorozat főbb pontjai lesznek: 1. Pünkösdi jelentés. 2. Igazgatótanács jelentés, az egyházkerület közigazgatási, iskolai és vagyoni viszonyairól. 3. Ifjú lelkészek felszentelése. 4. Az egyházkerület 1920. és 1921. évi számadásának ellátása és 1922. évi költségvetésének megállapítása. 5. Előterjesztés az egyházi nyugdíjintézet szervezése tárgyában. 7. dr. Ravasz László és dr. Kolozsvári Bálint eltávozása folytán megüresedett egyházkerületi lelkészi, illetőleg világi főjegyzői állás betöltése. 8. Egyházkerületi igazgatótanácsosok, tanácsbírák, jegyzők, ügyészek, theol. fakultási és kollegiumi gondnok, előlj. tagok, különböző bizottságok, tanárok, sfb. választása. 9. Közjogi rendezést igénylő egyházi és iskolai ügyek. 10. Egyházi és iskolai folyó ügyek. Az egyházkerületi közgyűlés alkalmával, a kihirdetendő időben egyházkerületi bírósági teljes ülés lesz. A közgyűléssel kapcsolatban egyházi értekezlet tartatik és pedig július 14-én délután 5 órakor a theol. fakultás disztermében tárgyaló — 16-án délután 5 órakor a Farkas-utcai templomban ünnepélyes (templomi hangversennyel kapcsolatos) ülés. Július 13-án délután 4 órakor a püspöki szék, július 14-én délután 4 órakor az igazgatótanács tart ülést.

— **Halálozás.** Egy, megyénk általános szeretetnek örvendő tagjának haláláról értesültünk: Pietsch Sándor magyar határrendőrségi főtanácsos a napokban Szegeden elhunyt. Pietsch Sándor megyénkben a közigazgatásnál kezdte pályáját, a hátszegi járás főszolgabírája volt, majd kinevezték a nagyszebeni határrendőrség kapitányává. Onnan az imperium átvételekor Szegedre került. Halálát előkelő és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Érettségi vizsgálat a ref. Kún-kollegium gimnáziumában.** A ref. Kún-kollegium főgimnáziumában június 16—23. napjain folyt le az érettségi vizsgálat. A vizsgáló bizottság elnöke dr. Szöllösy János koll. gondnok; kormányképviselő Evutián Szabin karánsebesi állami liceumi igazgató. Érettségi vizsgálatra állott 53 tanuló; kiegészítő vizsgálatra a latin nyelvből 6, javító vizsgálatra 3 tanuló. Jelesen érett 7, jól érett 8, egyszerűen érett 19, két hó múlva teendő javító vizsgálatra utasított 14, ismétlő érettségi vizsgálatra utasított 3 tanuló. Kiegészítő vizsgálatot tett a latin nyelvből 3, javító kiegészítő vizsgálatra utasított latinból 3 tanuló. Jelesen érettek: Fábrián Jenő, Lövy Sándor, Nádrai Andor, Rupp Géza, Sebestyén János, Török Zoltán, Zoltán Györgyike. Jól érettek: Csulay Vilma, Gross Walter, Liszkay Kálmán, Metzger Fülöp, Nagy Ödön, Ruder Stefánia, Stein Ármin, Winklehner Rezső. Görög kiegészítő érettségit tett 5 tanuló, 2 jeles, 2 jó, 1 elégséges eredménnyel.

— **Ady és Madách héberül.** Feuerstein Avigdor Palesztinában élő költő lefordította héber nyelvre Madách „Ember tragédiáját” és Ady „Vér és arany” című kötetét. Feuerstein írja, hogy amikor a nagy Bialik a zsidóság legnagyobb élő költője elolvasta az Ady fordításokat, valósággal elkábult tőlük. Napokon át arról a furcsa magyarról mormogott: „Ha fordításban ilyen ez a poézis, milyen lehet eredetiben!”

— **Megint drágább lesz a levelezés.** E hó elsejétől kezdve a levelek portódija 20 grammig az eddigi 50 bani helyett 1 leura emelkedik. Ezzel szemben nyomtatványok,

lapok díjtétele minden megkezdett 50 gramm után 50 bani helyett 25 bani lesz. Iskolakönyvek, irodalmi művek, katalógusok, könyvkiadványok után 2 kg.-ig minden megkezdett 50 gramm után az eddigi 50 bani helyett csupán 5 banit kell fizetni. Az ajánlott leveleket ezután utánvétellel is föl lehet adni, még pedig a rendes ajánlási díjon kívül a következő ráfizetéssel: ötszáz leuig 50 bani, ezer leuig 1 leu. Csomagokért, amelyek könyveket tartalmaznak, a mai díjtétel felét kell fizetni. Az üzleti csomagokat 10 leu értékig szintén utánvétellel lehet feladni ugyanazon díjtételekkel, mint az ajánlott levelek utánvételeinél.

— **A szászvárosi rom. kir. adóhivatal közleménye.** Az 1922. június havi fénylüzési és 1 százalékos forgalmi adó, valamint az alkalmazottak utáni 6 százalékos adó a különbeni törvényes következmények terhe alatt az alábbi sorrendben fizetendő be: Július 4-én eszközlik a befizetést azon adózók, kiknek családi neve A, B, C, D, E betűk egyikevel kezdődik, július 5-én az F, G, H, I, K betűsök, július 6-án L, M, N, O, P betűjű július 8-án az R, S, T, U, V, Z betűsök, július 10-én a társaságok.

— **Uj pénzkohó Brádon.** A „Közgazdaság” jelenti: Az aranybányászat helyzete igen sulyos, mert a bányákat — amint erről már többször irtunk — a Banca Nationala által nyújtott aránytalanul alacsony beváltási ár sújtja legfőképpen. Ennek ellensúlyozására igyekeztek az u. n. szabadaranyat és zuzóművekben nyert aranyat a Banca Nationala elől elvonni, azonban még mindig megmarad az aranydus „mara”, amelyet kénytelenek feldolgozás végett az állami (fermezelyi és zalatnai) fémkohókba szállítani, mivel magánkohók ezidőszert nincsenek Erdélyben. Az itt nyert aranyat pedig kénytelenek 27000 leies beváltási áron átbecsátani a Banca Nationalának. Ennek elkerülése végett az erdélyi bányaszindikátus legutóbbi választmányi ülésén épen a legnagyobb és pár hónappal ezelőtt román érdekeltég tulajdonába került aranybányák vezetői elhatározták, hogy Brád környékén fémkohót állítanak fel és ezzel kapcsolatban arany- és ezüstnemű árugyárat, ahol termékeiket fel is dolgozzák.

— **Hunyadmegyei atléta sikere.** A kolozsvári Universitatea m. hó 18-án, vasárnap országos atlétikai versenyt rendezett kevés vidéki klub részvételével. Hunyadmegyéből mint a Vulkáni Sport Club tagja Vass Albert vett részt, aki gerelyvetésből indult és 40.61 m. dobásával az első helyre került. A kiváló atléta, aki jelenleg Románia gerelyvető bajnoka, csak azért nem dobott többet, mivel nem volt konkurrens, aki erre sarkalta volna. Mutatja ezt az is, hogy a második eredmény, Dávid (KAC), 37.10 m. volt.

— **A tisztiiskolát végeztek figyelmébe.** A szászvárosi hadkiegészítő parancsnokság (Cercul de Recrutare Oraștie Bir. Recrutării) 5541 922. sz. átiratával tudomására adja mindazon 1922. vagy ennél idősebb évfolyambeli, a volt osztrák-magyar hadsereg tisztiiskoláját végzett önkénteseknek, hogy a krajovai tisztképző nyári tanfolyama f. évi július hó 15-től szeptember 15-ig tart és felhívja az érdekelteket, hogy jelentkezzenek a fenti parancsnokságnál.

— **Talált csecsemő.** Pénteken, m. hó 23-án reggel a dévai vasúti állomás közelében egy 2—3 hónapos élő leánygyermeket találtak. A talált csecsemőt beszállították a dévai rendőrségre. A kicsikét egy dévai urinő vette magához, hogy fölnevelje.

— **A világ legkövérebb embere.** Viletel György, aki ezidő szerint 205 kilót nyom, 49 éves és közel két méter magas. Jelenleg Budapesten az „Arany Sas” fogadóban (Baross-tér 19.) lakik.

— **Utcáink tisztasága.** A melegebb idők beálltával a városunk utcáin lévő levezető árkok sok helyen döglletes büzt terjesztenek. Az udvarokról kifolyó szennyvizek ezen árkokon folydogálnak el s éppen ezért célszerű volna, ha a hatóság ezen árkoknak oltott mésszel való fertőtlenítését, locsolgatását elrendelné. A járványos betegségek ellen ez is egy óvintézkedés.

— **A muzeum köréből.** Tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy a hunyadvármegeyi Subprefecturának 7352—1921. sz. határozatával a hunyadvármegeyi muzeumnak (Déva, Str. Saguna No. 10.) házirendje a következőkben nyert megállapítást: 1. Hivatalos órák a nyári időnyen át, azaz április 1-től szeptember 30-ig reggeli fél 8 órától fél 13 óráig és a téli időnyen át reggeli 8 órától 14 óráig. 2. A könyvtár és az oklevéltár kivételével a muzeumnak összes osztályai ingyen tekinthetők meg a hét minden kedd, csütörtök és vasárnapján d. e. 9—12-ig, a többi napokon a hivatalos órákon belül személyenkénti 5 lei díj lefizetése mellett. 3. Iskolák növendékei, tanáraik vezetése mellett, nem nyitási napokon is ingyen tekinthetik meg a muzeumnak gyűjteményeit, azonban csak abban az esetben, ha az iskola igazgatója a látogatást a muzeumigazgatónak legalább két nappal előzetesen bejelenti és arra tőle engedélyt nyert. Kivételt képeznek tanáraik vezetése alatt álló tanulmánykiránduláson lévő diák-csoportok, melyeknél az előzetes bejelentés elmaradhat. 4. Szakkutatók és speciálisták a gyűjteményeket, az ügyviteli szabályokban foglalt korlátozások mellett, ingyenesen tanulmányozhatják. A hunyadvármegeyi muzeum igazgatósága nevében: Mallász, igazgató.

— **A felekezeti tanítóknak 1922. ápr. 1-től folyósítják az államsegélyt.** A felekezeti tanítóknak igen régen vajdudó s legfőbb egzisztenciális kérdése nyert elintéztést azon rendeletben, amely most érkezett le a kolozsvári közoktatásügyi államtitkárságtól a tanfelügyelőséghez. A rendelet szerint a felekezeti tanítók államsegélyét 1922. év április hó 1-től visszamenőleg kifogják utalni. A jegyzőkönyveket az 1907. évi Apponyi féle törvény XXVII. t. cikke alapján kell elkészíteni és pedig az 1917—1921. évi átlag tekintetbe vételével. Ezeknek elkészítése községekben a járási szolgabirodságok, városban a városi tanács által történik. A javadalmi jegyzőkönyvek felvétele és azok betérjesztése a vármegeye kir. tanfelügyelőjéhez ez év augusztus hó végéig kell megtörténnék, melyeknek az államtitkársághoz való felküldése után az államsegélyek kiutalása kezdetét veszi.

— **A román nyelv nem kötelező a hirdetésekben és meghívókon.** A román hivatalos lapban, a „Monitorul Oficial”-ban 15887—922. sz. alatt a belügyi államtitkárságnak rendelete jelent meg, amely szerint a nem állandó jellegű feliratokra nézve, minők a szinlapok, táncmulatságok meghívói, hangversenyek és más mulatságok falragaszai, illetőleg kereskedelmi reklámok, — nem kötelező a román nyelvű nyomtatás. A rendelet azonban szigoruan azt is kiköti, hogy amennyiben önként mégis nyomtatná valaki román, illetőleg anyanyelvén kívül más nyelven is a hirdetési szöveget, a nyomtatás valamennyi nyelven egyenlő nagyságu betűkkel történnék és a szöveg helyes és szabatos szerkezetű legyen.

— **A sápadt péksütemények.** Több oldalról jövő panaszok alapján írjuk e sorokat s kérjük az illetékes hatóságot, hogy őrizze ellen az egyes olyan péküzleteket, amelyek még ma sem átalják készítményeiket sületlen állapotban hozni forgalomba. A hajdani békebeli zsemle, kifli ma már csak fél akkora, de 20-szoros árban jelennek meg s főhibájuk, hogy sületlenek, Sápadt színük elárulja, hogy „hadi karakterüket” megtartották. A sületlen kenyerekről is sokszor esik szó azok között, akik reá vannak utalva a péküzletek készítményeire. Legközelebb — mondja egyik panaszos — mutatványul beszolgáltatok egy ilyen „sületlenséget”.

Szászvárosra érkező vonatok.

Folyó év június hó elsejével a vonatjáratok megváltoztak és pedig a következőkben:

Tövis felől	1 óra 45 pkor	személy v.
" "	3 óra 19 pkor	gyorsvonat
" "	9 óra 36 pkor	személy v.
" "	10 óra 39 pkor	Orient exp.
Arad felől	2 óra 43 pkor	gyorsvonat
" "	4 óra 14 pkor	személy v.
" "	17 óra 39 pkor	" "
" "	19 óra 32 pkor	Orient exp.

Ezenkívül Szászváros és Soborsin között külön vegyes vonat közlekedik, amely ide érkezik 9 óra 12 pkor és innen indul 15 órakor.

— **Ismét lehet Amerikába utazni.** A bukaresti amerikai konzulátus közli, hogy az 1922. évi július 1-től kezdve ismét megkezdik az amerikai kivándorlók utlevelének láttamozását. Akik kivándorolni akarnak, kötelesek beküldeni utlevelüket, négy fényképet, születési bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt, valamint Amerikában élő rokonaik vagy barátaik nyilatkozatát arról, hogy őket befogadják, illetve értük jót állanak és nem fognak az állam terhére esni. Az iratok megérkezése után az illetők értesítést kapnak, hogy a vízum átvétele végett mikor kell jelentkezniük. Ezzel az intézkedéssel a konzulátus el akarja kerülni azt, hogy a kivándorlók kétszer-háromszor is Búrestbe utazzanak a vízum elnyerése végett. Az amerikai konzulátus címe: Amerikan Consulat Service, Bukarest.

— **Lopás.** Kellemetlen meglepetés érte a napokban Sükösd Miklóst, a Transsylvania szálloda bérletjét: a szállodában levő lakása folyosóján elhelyezett ruhaszekrényből eddig ismeretlen tettesek felesége ruháiból négy rendet elloptak. Az elloptott ruhák a következőkből állottak: 1 rend lila színű bársony, 1 rend lila színű selyem, 1 rend fekete selyem és 1 rend drapp női kosztüm, 1 kék selyem és egy rend tavaszi női kabát. Érdekes, hogy a tolvaj álkulccsal férközött e holmikhoz s látszott, hogy rendszeresen kiválogatta, mert a nagy szekrényben még sok értékes ruha, napernyő stb. volt. A tolvaj csakis egy a helyi viszonyokkal ismerős lehetett. A rendőrség bevezette a nyomozást. A kár circa 22—25 ezer leu.

— **Felhívás!** Miután a kormány az „Emke” szervezkedése és gyűlésezési joga elleni tilalmát feloldotta, a taggyűjtés országszerte megindult. Felhívjuk városunk és a környék magyarságát, hogy az „Emke” tagjává lenni jelentkezzék. Évi tagsági díj 20 leu. Beiratkozásokat és tagsági díjak befizetését a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” papir- és könyvkereskedésében lehet eszközölni.

— **Aki eladni vagy venni akar bármit,** az hirdessen a „Szászváros és Vidéké”-ben. Lapunk a megye minden városába, községébe jár s így a hirdetés eredménnyel jár. Hirdetési díjak árszabás szerint.

— **Őszire drágább lesz a tűzifa.** A közgazdasági lapok jelentései szerint a nagyobb arányokat öltött fakivittel következtében a fa-árak emelkedőben vannak s őszire, amikor a téli szükséglet beszerzése folyik, magas árakat jósolnak. Üdvös dolog tehát már most gondoskodni a téli tüzelőanyagról.

Felhívás!

Tisztelettel felkérjük egy a vidéki, mint **helybeli előfizetőinket,** hogy a már április hó 1-én esedékessé vált II-ik negyedévi előfizetési díjat a könyvkereskedésbe, vagy a könyvnyomdába személyesen befizetni vagy beküldeni sziveskedjenek, mert — közbejött akadályok miatt — az előfizetési nyugtákat ezentúl a hához nem küldhetjük. Tisztelettel
A kiadóhivatal.

Egy 3—4 gimnáziumot végzett fiú, ki a román, magyar és német nyelvet birja, tanulóknak fölvéttetik Stern Manó vaskereskedésébe Szászváros. 2 1—3

Nyári ujdonságok!

Divat grenadinok, gyapju delainok, mosó delain, kretonok, kreponok, epongek, száda, sima és mintás batisztok, nyers-selymek, ruhaselymek, férfi- és női kelmék, fürdőruhák, dresszek, fürdő-sapkák, fehérnemű schiffon és vászon, mindenféle rövidárúk nagy választékban kaphatók 3 1—3

Stern Ferdinánd
divatáruházában Szászváros.

ERZSÉBET MOZI.

Ma vasárnap július hó 2-án délután 6 és este 8³⁰ órakor

A nagy ismeretlen.

Szenzációs HARRY PIEL kalandor-film.

Ezenkívül **Ő** a bohózat királya.

Jövő héten

GUNAR TOLNAES-film.

Figyelem! Kezdet d. u. 6 órakor este 8³⁰ "

Saját villany!

**? Dohányzók !!
figyelmébe !!**

Csak 1922. július hó 1-ig szabad a **cigaretta-hüvely árusítása.**

Kisebbségekben még kapható a

Szászvárosi Könyvnyomda Rt.
könyv- és papirkereskedésében.

Minden dohányzó lássa el magát, mert július 1-én tul a cigaretta-hüvely is állami egyedáruság lesz és így előreláthatólag kevesebb fajtájú hüvely lesz forgalomban jóval **magasabb áron.**

Van szerencsém a nagyérdemű gazdálkodó közönséget értesíteni, hogy a **nagyszabedű Schieb-gépgyártól megbízást kaptam cséplőgépek, malomberendezések és gazdasági gépek eladására.**

Kérem a tisztelt gazdálkodó közönséget, hogy szükségleteit nálam beszerezni sziveskedjék. Költségvetés és információk teljesen díjtalanul!
180 12—12 Tisztelettel **ALEXA JOSIF, Deva.**

Lówy Sándor versenyáruháza Petrozsényben

Óriási tétel férfi-, női- és gyermek-harisnyát vásároltam külföldi bevásárlási utamon és a következő, ma versenyen kívül álló árakban hozom forgalomba:

Női amerikai kötött harisnya, minden színben	—	15.—	Lei
" muslin (átlátszó)	"	29.—	"
" flór	"	49.—	"
" félselyem	"	81.—	"
Férfi amerikai sokni	"	11.—	"
" divat	"	15.—	"
" flór	"	31.—	"
" félselyem	"	51.—	"
" magas harisnya, nyilas flór	—	91.—	"
Gyermek-harisnya fehér, fekete és barna színben, kötött, elsőrendű	—	11—23.—	Leig

Továbbá **gyönyörű nyári mosó-árúk** érkeztek és a nagyérdemű vásárló közönség rendelkezésére áll; kérve nagyra-becsült megrendelésüket
tisztelettel:

Lówy Sándor versenyáruháza Petrozsény.